

СТРАТЕГІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

THE STRATEGIES OF EU ENVIRONMENTAL POLICY

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

- ✓ Програма ООН з навколишнього середовища
- ✓ Конференції ООН зі зміни клімату
- ✓ Відносини ЄС та США з екологічних питань
- ✓ Дорожня карта участі України в Європейському зеленому курсі

Ключові слова	Key words
Екологічна політика	Environmental policy
Природоохоронна конвенція	Environmental convention
Зміна клімату	Climate Change
Парниковий ефект	Greenhouse effect
Енергетична безпека	Energy security
Енергетичний сектор	Energy sector
Екологізація	Greening
Глобальне потепління	Global warming
Низьковуглецева енергетика	Low-carbon energy

ПРОГРАМА ООН З НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) створена у 1972 році після Стокгольмської конференції ООН з навколишнього середовища.

5

ЮНЕП є основним органом ООН в сфері охорони навколишнього середовища, який покликаний забезпечувати керівництво і сприяти співробітництву в інтересах навколишнього середовища шляхом стимулювання діяльності, інформування та надання допомоги з метою покращення якості життя.

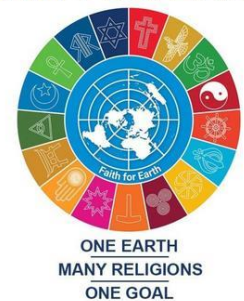

Мандат ЮНЕП визначається Резолюцією 2297 Генеральної Асамблеї ООН від 15.12.1972 р., рішеннями конференції ООН з навколишнього середовищу та розвитку 1992 р., Найробською декларацією про роль і мандат ЮНЕП 1997 р., а також Мальмьонською декларацією.

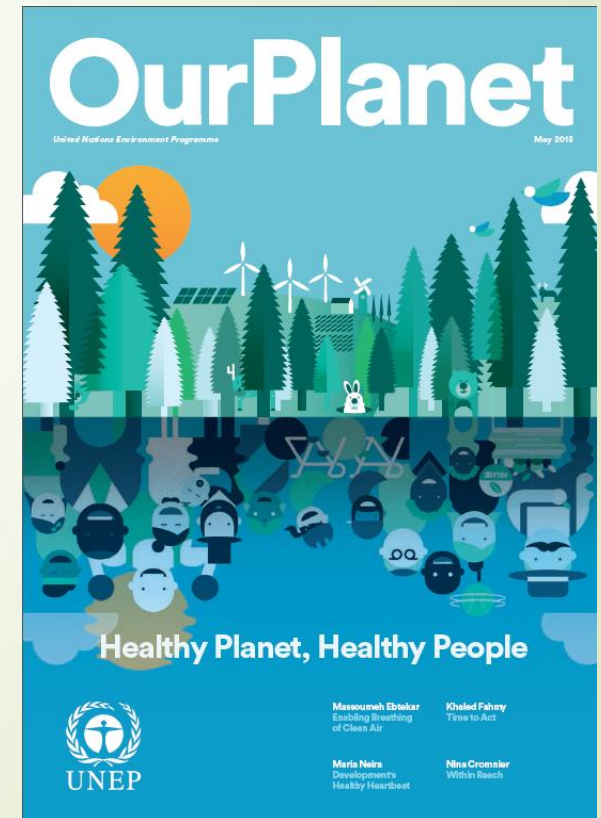
FAITH FOR EARTH

Основними органами ЮНЕП є:

- Рада керуючих ЮНЕП, в якій представлені 58 країн від 5 регіонів, що обираються Генеральною Асамблеєю на чотири роки, в т. ч. Україна з 1981 р.
- Комітет постійних представників

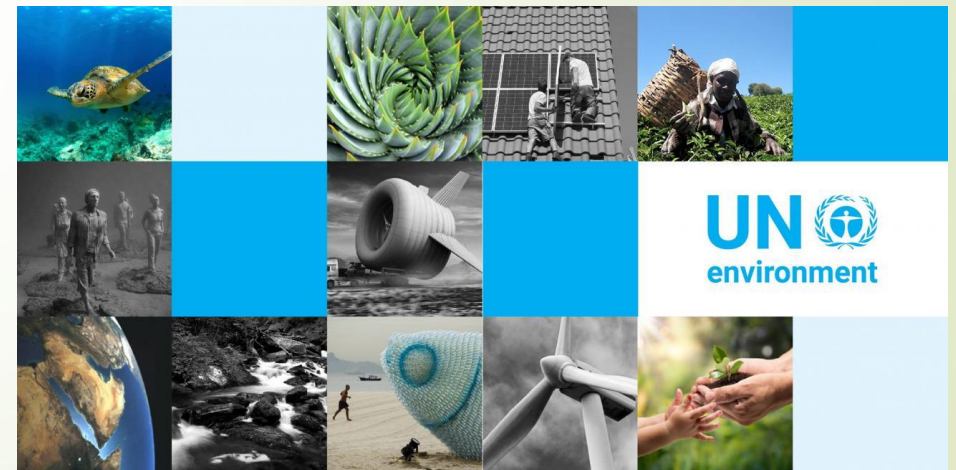

8

Діяльність ЮНЕП охоплює широке коло питань і проблем, пов'язаних з навколишнім середовищем та сталим розвитком.

В даний час робочі програми ЮНЕП зосереджені на наступних основних напрямках:

- Інформація, оцінка та вивчення стану навколишнього середовища, включаючи потенціал реагування на надзвичайні ситуації, а також посилення функцій завчасного оповіщення і оцінки.
- Покращення координації діяльності конвенцій з питань охорони навколишнього природного середовища та розробка документів з екологічної політики.
- Прісноводні ресурси.
- Передача технологій та промисловість.

Серед джерел фінансування ЮНЕП можна виділити Регулярний бюджет ООН, Фонд з навколишнього середовища, цільові фонди та паралельні внески.

Під егідою ЮНЕП також перебувають секретаріати декількох природоохоронних конвенцій, зокрема секретаріат та фонд Монреальського протоколу, секретаріати Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення.

Конвенції про охорону біологічного різноманіття, Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин, Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням та Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі.

Співробітництво з ЮНЕП відбувається також в рамках „Ініціативи з довкілля та безпеки”.

Ініціатива з довкілля та безпеки (ENVSEC) була створена на основі Меморандуму про взаєморозуміння між ЮНЕП, ПРООН та ОБСЄ від 14 листопада 2003 року.

У 2006 році членами ENVSEC також стали ЄЕК ООН та Регіональний центр з питань довкілля для Центральної та Східної Європи (РЦПД). НАТО є асоційованим членом Ініціативи з 2004 року.

Головною метою ініціативи є допомога країнам у визначенні та розв'язанні проблем стабільності та безпеки, які виникають у зв'язку з питаннями навколишнього середовища, а також поліпшення загального взаєморозуміння шляхом зміцнення діалогу і співробітництва з екологічних питань.

Конференція Сторін Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату

З 6 по 18 листопада 2022 року в єгипетському місті Шарм-ель-Шейх пройшла 27-ма Конференція Сторін Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP 27), яка завершилася історичним рішенням створити та ввести в дію Фонд, кошти з якого виділятимуться бідним країнам на подолання наслідків глобального потепління.

На 27-ій конференції ООН зі зміни клімату (COP 27) Україна представила низку екологічних ініціатив, вперше у власному павільйоні, де розповідалось про проблеми, пов'язані із повномасштабним вторгненням росії.

Делегація України провела діалог з країнами світу щодо можливості розробки спільних підходів оцінки збитків довкіллю від військових дій.

Ще однією ініціативою, яку представила Україна на цьогорічному COP 27, є питання так званих «зелених» зернових коридорів. Як повідомлялося, за результатами роботи міжнародної конференції ООН “Довкілля для Європи” було підписано декларацію на рівні міністрів, яка закріпила подальшу підтримку країн-учасниць у повоєнному відновленні України.

Крім того, пройшла низка переговорів, які дозволили отримати доступ до міжнародних екологічних фінансів та щодо ринкових і неринкових механізмів регулювання викидів парникових газів.

Конференція ООН зі зміни клімату у Балі

У 2007 році було висловлено чіткий науковий консенсус щодо реальності зміни клімату в серії доповідей, спонсорованих Організацією Об'єднаних Націй, схвалених більш ніж 150 країнами.

Підсумки доповідей чітко показали зв'язок між зміною клімату та діяльністю людини, зокрема спалюванням викопного палива та практикою землекористування. Вчені були одностайні, щоб запобігти катастрофічним змінам навколишнього середовища, світові лідери повинні діяти терміново.

Конференція ООН зі зміни клімату у Познані

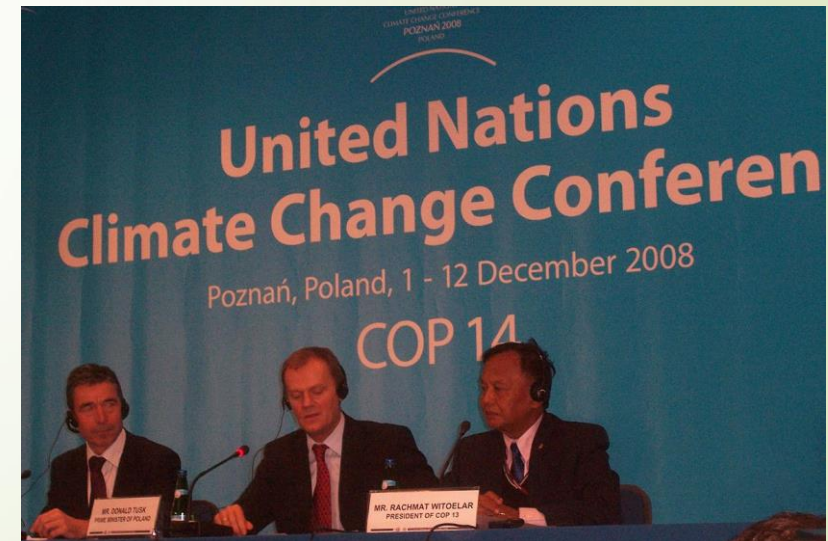
Конференція Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату 2008 року відбулася в Конгрес-центрі у Познані, Польща.

На засіданні були присутні представники понад 180 країн, а також спостерігачі від міжурядових і неурядових організацій.

Делегати з різних країн запропонували збільшити податок з 2% на сертифіковане скорочення викидів до 3%, щоб забезпечити фонд додатковими грошима, які б допомогли країнам, що розвиваються, створити захист від стихійних лих і посух.

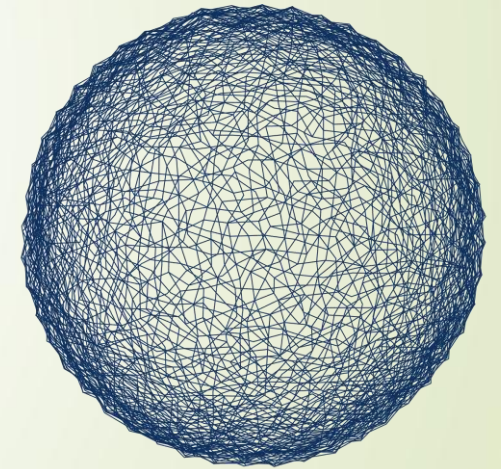
Хольгер Рогнер, голова відділу планування та економічних досліджень МАГАТЕ та провідний делегат МАГАТЕ на конференції, у своїй доповіді стверджував, що використання ядерної енергії виробляє менше парникових газів порівняно з іншими джерелами палива, такими як викопне паливо.

Конференція ООН зі зміни клімату у Копенгагені

Конференція Організації Об'єднаних Націй зі зміни клімату 2009 року, широко відома як Копенгагенський саміт, проходила в Bella Center в Копенгагені, Данія.

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

Копенгагенська угода визнає наукові аргументи для утримання підвищення температури нижче 2°C, але не містить базової лінії для цієї цілі, ані зобов'язань щодо скорочення викидів, які були б необхідними для досягнення мети.

Одна частина угоди зазначає виділити 30 мільярдів доларів США країнам, що розвиваються, протягом наступних трьох років, а до 2020 року збільшити їх до 100 мільярдів доларів США на рік, щоб допомогти бідним країнам адаптуватися до зміни клімату.

За тиждень після завершення саміту в Копенгагені ціни на вуглець в ЄС впали до шестимісячного мінімуму.

Конференція ООН зі зміни клімату у Канкуні

Проходила в Канкуні, Мексика, з 29 листопада по 10 грудня 2010 року.

Підсумком саміту стала угода, ухвалена державами-учасницями, яка передбачала створення великого «Зеленого кліматичного фонду», а також «Центру кліматичних технологій» і мережі.

В угоді визнається, що зміна клімату становить невідкладну та потенційно незворотну загрозу для людських суспільств і планети, яку всі сторони мають терміново вирішити.

Також підтверджується, що зміна клімату є одним із найбільших викликів нашого часу, і що всі сторони повинні поділитися баченням довгострокових спільних дій для досягнення мети Конвенції, включаючи досягнення глобальної мети.

Угода також визнає, що необхідні суттєві скорочення глобальних викидів парникових газів, щоб утримати підвищення глобальної середньої температури нижче 2°C порівняно з доіндустріальним рівнем, і що сторони повинні терміново вжити заходів дії для досягнення цієї довгострокової мети, узгоджені з наукою та на основі справедливості.

Визнає необхідність розглянути, у контексті першого перегляду, посилення у зв'язку зі зростанням глобальної середньої температури на 1,5°C.

Відносини ЄС та США з екологічних питань

Європейський Союз і Сполучені Штати поділяють стурбованість глобальними викликами, які перетинають національні кордони та загрожують безпеці та якості життя наших громадян. До них належать погіршення навколишнього середовища, скорочення викидів парникових газів, допомога після стихійних лих, обмежені доступні енергетичні ресурси та ризик пандемій.

ЄС і США підтримують регулярні двосторонні контакти з низки екологічних питань.

Основна мета – сприяти кращому розумінню політики та законодавства один одного. Це стосується, наприклад, забруднення повітря.

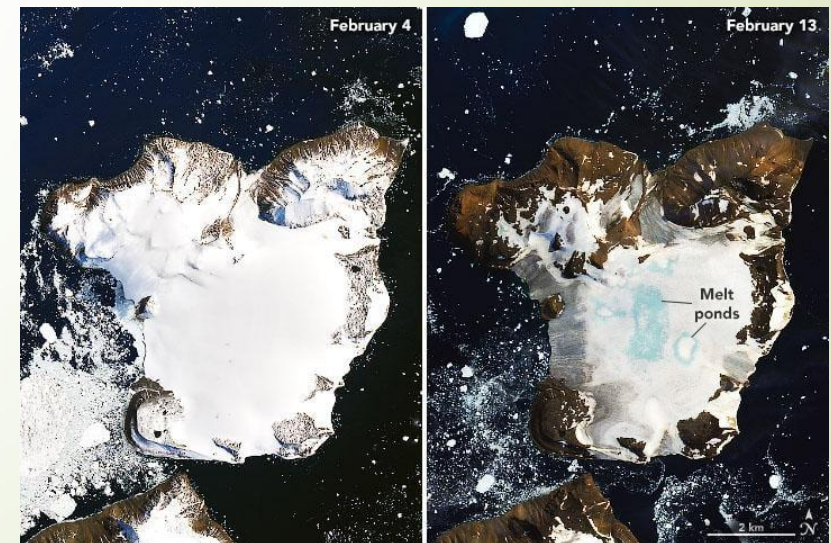

31

Відповідно до спонсорованого США дослідження про вплив глобального потепління на арктичну крижану шапку, танення прогресує набагато швидше, ніж передбачалося, і призведе до збільшення глобального рівня води до 90 см протягом наступних 100 років.

Відповідальність Європи очевидна, підраховано 14% загальних викидів парникових газів у 2000 році. Ту ж саму відповідальність несуть і США, оскільки їхня частка викидів у тому ж році становила 20%.

ЄС має намір активізувати співпрацю з США щодо використання енергетичної безпеки, енергоефективності та використання альтернативних джерел.

Уже на саміті ЄС-США у 2005 році було прийнято декларацію про енергетичну безпеку, енергоефективність, відновлювані джерела енергії та економічний розвиток, у якій визначено конкретні сфери спільної роботи.

У лютому 2021 року президент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн заявила, що Європейський Союз і Сполучені Штати повинні об'єднати зусилля в боротьбі зі зміною клімату та узгодити нову структуру для цифрового ринку, щоб обмежити владу великих технологічних компаній.

І ЄС, і США поставили цілі до 2050 року скоротити чисті викиди парникових газів і стати «чистою нульовою економікою» відповідно.

Дорожня карта участі України в Європейському зеленому курсі

Україна розпочала активну підготовку своєї позиції щодо ЄЗК восени 2019 року. 20 грудня 2019 року у відповідь на затвердження Європейською Комісією Європейського Зеленого Курсу віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Дмитро Кулеба заявив, що Україна зацікавлена в активній участі у впровадженні ЄЗК, зокрема, у приєднанні до зусиль ЄС щодо досягнення кліматично нейтральної економіки.

21 січня 2020 року Міністерством енергетики та захисту довкілля було презентовано проект концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року. За оцінками міністерства, концепція має реалістичні заходи з трансформації енергетики, які є прийнятними для економіки та суспільства.

13 серпня 2020 року листом Прем'єр-міністра України Д. Шмигала на адресу Першого віце-президента ЄК Ф. Тіммерманса, запропоновано встановити структурований і регулярний діалог з ЄС щодо модальностей раннього залучення української сторони до розробки та реалізації політик у рамках Європейського Зеленого Курсу, розробки спільної Дорожньої карти участі України у ЄЗК.

ВИСНОВКИ

- Ініціатива зеленої економіки під керівництвом ЮНЕП, започаткована у 2008 році, складається з кількох компонентів, загальною метою яких є надання аналізу та підтримки політики для інвестування в зелені сектори та в екологізацію екологічно небезпечних секторів.
- США та ЄС співпрацюють у сфері енергетики та сталого розвитку. Загальною метою обох сторін є лібералізація та підвищення стійкості на глобальних енергетичних ринках.

- ЄЗК у середньостроковій перспективі матиме надзвичайно великий вплив на економічне і соціальне життя в Україні. Основний акцент необхідно робити на потребі забезпечити справедливий перехід до низьковуглецевої енергетики та економіки, уникнути негативних соціальних наслідків (скорочення зайнятості, доходів) і сприяти сталому економічному розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП). Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/content/programa-oon-z-navkolishnogo-seredovishcha-yunep.html>.
2. Sharm el-Sheikh Climate Change Conference - November 2022 | UNFCCC. URL: <https://unfccc.int/cop27>
3. Конференція Сторін Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP 27). УГМЦ. URL: <https://www.meteo.gov.ua/ua/news/Konferenciya-Storin-Ramkovo-konvencii-OON-shchodo-zmini-klimatu-COP-27>
4. Explore Events with the UN Foundation. unfoundation.org. URL: <https://unfoundation.org/events/>.
5. BBCUkrainian. Конференція з клімату на Балі: без компромісу. BBC - Homepage. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/world/story/2007/12/071213_climate_bali_is
6. Українська кліматична мережа | Міжнародні переговори в Познані, 1-12 грудня 2008. Українська Кліматична Мережа | Робоча група неурядових екологічних організацій з питань зміни клімату. URL: https://ucn.org.ua/?page_id=191.
7. Українська Кліматична Мережа | XV КС Рамкової Конвенції ООН з питань зміни клімату (Копенгаген, 2009). Українська Кліматична Мережа | Робоча група неурядових екологічних організацій з питань зміни клімату. URL: https://ucn.org.ua/?page_id=299
8. Конференція зі зміни клімату в Канкуні – COP16. УЕК Зелена хвиля. URL: <https://ecoclubua.com/2010/11/konferentsiya-zi-zminy-klimatu-v-kankuni-cop16/>
9. The European Union and the United States Global partners, global responsibilities. URL: <http://www.eurunion.org/partner/eusrelations/EUUSGlobParts.pdf>.
10. Європейський зелений курс та потенційні наслідки його впровадження сусідніми державами для України. - Prism UA. Prism UA. URL: http://prismua.org/green_deal_1/.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!